

SETMANARI IL·L·STRAT DE LITERATURA NOVAS Y ANUNGIS

Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

SURT LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIO:
En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
Fora ciutat. . » 2 »
Extranjer y
Ultramar. . » 10 l' any.

Director: D. JOAN BRU SANCLEMENT

REDACCIO Y ADMINISTRACIO:
Carrer de las Cabras, 13, según.
Bussó á la escala.

PREUS DE CADA NÚMERO:
Número corrent. . . 0'10 Ptas.
» atrassat. . . 0'15 »
» » pera
los no suscrits. . . 0'20 »

UN POMET DE PONCELLETAS

DE NOVA PLANTA

II

Causa sorpresa l' observar que personas formals, s' equivocan á conciencia, pera voler justificar la seva actitud en lo referent á sas opinions polítichs, al adonarse de que sos procediments xocan ab l' estat de progrés actual de la ciencia polítich- social.

Cal únicament llegir lo extens sermó escrit en lo número que tanca la publicació del que ha sigut nostre

company en la premsa, *La España Regional*, pera veurer de manera evident que no es acertada la conclusió sentada de que la dita revista hagi omplert l' objecte pera 'l qual fou creada; es á dir, l' objecte públich y tangible.

Respecte á sistema de govern estém en tots los rams, ja sian polítichs, ja administratius, ja jurídichs, bastant mes malament de lo que estavam al naixer *La España Regional* y com fins en propagació de doctrina regionalista nos trobém aturats, si es que no haguém donat passos endetrás, no es cert en cap sentit que la mort d' ella sia produhida per haver finalisat llur tasca.

Nosaltres atribuhim á altrás causas lo fet que historiém y las aném á apuntar pera que consti una vegada més cóm opiném respecte á regionalisme.

Una revista com la de que tractém, no podia esperar lo seu arrelament á Catalunya ni fora d' ella y aixó ve demostrat per la seva desaparició, després d' una vida de 88 mesos de constant dispendi.

Los portaveus de la reconstitució de nova planta dels antichs realmes ibéricchs, han de comensar per protestar de la forma present del estat espanyol y aprofitar l' exercici de tots aquells drets naturals que la ma destructora del unitarisme no ha lograt fer desapareixer. Es pura ilusió y además una equivocació granada predicar l' exercici de las llibertats particularistas no comensar donant l' exemple, escribint y parlant en l' idioma característich.

La propaganda regional deu ferse aquí en llengua catalana y no en cap altra. Y aixó no es pas ser exclusivista, es sensillament ser consecuent y práctic. Quin valor moral pot tenir la propagació de las ideas de reivindicació de drets, si voluntariament renunciém al dret de publicar nostres pensaments en la llengua nadiua? Mes no era aquesta la sola rémora que no la deixava creixer.

La bandera que enarbolava, era restringida y arcaica, era un clam de reacció y no un crit de llibertat.

Precisament la nota simpática del regionalisme catalá es lo oferir com á teoria de govern, tolerancia, ó millor dit, indiferencia de forma en l' alta direcció del estat y si 's vol que la idea progressi deu fugirse de exclusivisme de escola.

Los intereses de la monarquía están más renysits ab lo regionalisme que los de la república, y per tal motiu, al detallar forma de govern, dintre 'l sistema particularista, es grave error aixecar bandera que ha de reunir lo conjunt pera formar una minoria reduhida. Aquestas separacions y diferencias de criteri que caben dintre 'l credo polítich que sostenim, no es hora ara de posarse de manifest. Deurán venir després del plantejament del sistema, en cual cas, si ell vingués baix lo domini de la monarquía, deuría servir d' element impulsador d' avens lo partit republicá y si 'l triuñf se verifiqués dins d' una forma republicana, alashoras serviría lo bando monárquich de element moderador. No es donchs prudent y es per demés exposat establir des d' ara divisions y molt menos ab carácter de retrocés.

Com podia donchs posar fondas arrels *La España Regional* ab sa bandera parcial catòlica-monárquica?

Si ni com á manifestació de vida literaria no cumpria ab lo seu objecte, puir estava redactada en llengua castellana y com á fondo ó manifestació de vida política, discrepava de l' ample base de llibertat, que informa lo programa del catalanisme, y no s' adoptava al lema de *Catalunya y Arant*; lògich era que no trobés eco la seva propaganda y tingués de desaparèixer. Es viva llástima que 's malgastrin aixís, foras é inteligencias que podian haver sigut millor empleadas en profit de la causa que deya defensar.

Altras son las vías á seguir pera 'ls que ab ardor aspirin reconstituhir Catalunya de nova planta.

J. S.

UN ESCARDOT

NIT DE NUVIS

¡Quina nit aquella! A causa de haverse retrassat lo tren, tinguerem de passar la nit en un poble de mala mort, fent posada en un hostal situat prop de l' iglesia y al costat mateix del cementiri.

Aquell mateix dia al matí l' Angeleta y jo nos haviam casat, y empeniam un viatge de nuvis en companyia de D.ª Manela, la meva ja efectiva sogra, dona de *pocos amigos* y que aquell dia portava un humor de tots los dimonis, passant tot lo camí mitj endormiscada, abrassada á una maleta, que no podia sufrir que ningú li toqués.

Semblava que 'l seu mal humor s' hagués infiltrat en lo meu esperit.

Per millor arreglarho, en acabant de sopar y com per postres, la demés gent que en la trula del hostal hi havia, feu recaurer la conversa en bruixas y ánimas

del altre mon. Se componian nostres companys de tau-la de quatre homes y duas donas, demostrant pel seu tipo y vestir ser tots e'ls gent de pagés.

No vaig poguer de menos, en alguns punts de la relació, riurem de la candidés de aquella bona gent, fins que l' hostaler plantantsem sério 'm digué: —Vosté se 'n burla d' aquestas cosas y no obstant si no 's trovés en lo cas de esser nuvi, com m' ha dit, jo li explicaria un fet que potser li faria posar crèdit en aixó de las bruixas.

—¿Voléu dir? vaig rependre jo; donchs creyéu que vos estich escoltant ab verdader interés.

—No, ja li he dit, vosté 's trova en la nit de nuviatge y sentiria que 'l meu relato pogués posarlo de mal humor, ja que també 's tracta d' un jove com vosté d' una nit de bodas.

—Pues millor que millor. Portéu aquí una ampolla d' anissat per tots y comenseu la vostra historia, si no ha de molestar á los demás d' aquí.

—No, no, molt al contrari; varen respondre tots, inclús la meva Angeleta, que reya mitj ruborizada.

Se begueren algunas copetas del anissat y l' hostaler comensá la relació de la següent manera:

—Vivian en aquest mateix poble una mare y filla que tothom las tenia per un parell de bruixas; aixís es que passavan los anys sens que la noya pogués trovar marit, ab tot y que era molt guapa y possehia ademés un dot bastant regular, que segons deyan li havia llegat lo mateix dimoni. S' esdevingué un dia qu' un jove de ciutat va enamorar-se d' ella, y sens escoltar lo que pel poble 's deya, ni gastar preámbuls, de la *noche á la mañana* va casarshi. Ja 's trovan en la nit de bodas; ja han apagat lo llum; ja son al llit: tocan las dotze y á la cuarta batallada... ¡mau!...

No havia acabat l' hostaler de modular lo miol del gat, quan un autèntich y horrorós ¡marramaul! sortí d' entre nosaltres.

Siga per por, siga per sorpresa, nos aixecarem tots com moguts per un ressort; mirarem si la bestia era pe 'l cantó ahont s' havia sentit y passat de D.ª Manela, que s' estava pesant figas abrassada encare á la maleta, los uns se miraren ab los altres y ningú badá boca, ni l' Angeleta que acostantse un poch més cap á mi demostrá que comensava á no tenirlas totas. Vareig as-sentarme; tots feien igual, y dirigintme al hostaler: Continúheu l' historia, vaig dirli com burlantme de la aprensió d' aquella pobre gent.

—Oh, res més puch dir, feu l' home, sino que al endemà trovarem lo jove tot esgarrapat de cara y nos manifestá que de las dotze á la una de la nit havia desaparegut la seva dona del llit, trovant al puesto d' ella un gatás gros y negre que feya fredat...

¡Marramaul!... ¡mau! Torná á sentir-se al mateix puesto.

—¡Jesús, María, Joseph! exclamá tothom aixecantse ab los ulls esparverats.

Lo cas ja picava en historia... Acabant per creurer que aquella gent tractava de burlarse de nosaltres, y donant la bona nit vaig demanar al hostaler que nos acompanyés al lloch que 'ns havia destinat. Despertarem á D.ª Manela y pujarem cap dalt al primer pis.

Era 'l lloch que deviam passar aquella nit una sala ab duas arcobas sols separadas per un embá. Volgué la sogra de totas passadas quedar-se en l' arcoba que estava més aprop de la entrada, deixant per nosaltres la que tenia una finestra sense porticons y que al través dels vidres bruts se veyia sota mateix tot lo cementiri, que per cert tenia un aspecte tétich il·luminat pel resplandor esmortuít de la llum y armonisat pels xiulets de las ólivas. ¡Quina nit de nuviatge!

Va costarme molt conseguir que la meva esposa se fiqués al llit, obligantme á apagar lo llum avans de despullarse. Aixís vaig ferho ¡ni may que ho hagués fet!

Al estar ja despullat vaig per ficarme al llit, y ja sia per no volguer mirar al cementiri, ja perque hi anava

un xich massa adelarar, vareig perdre l' esma y, vòltala d' aquí, vòltala d' allà, per tot arreu topava y á cada volta ¡plaf! de nassos á la finestra. Per fi, al cap d' un rato de jugar á poput, trovo l' embà de l' arcoba, ¡oh! ja toco l' llit, ja palpo 'ls llensols, ja soch al capsal... ¡Prenda del meu cor! dich abressantla... ¡Válgam sant March y santa Creu! Me trovo ab una cosa tota peluda, se 'm clavan unas punxas á la cara, y al mateix temps que 'm subjectan dos brassos nervuts, se varrejan los crits de ¡lladres! y uns ¡marramaus! horribles, tot á cau mateix d' orella, sens que jo puga bellugarme y sentint l' Angeleta que l'uny d' allà tota esbarada cridava: ¡Favor! ¡aussili! En aquest mateix moment tota la gent del hostal entraren, qui ab estrenyapcaps, qui en camisa y cada hu ab un llum. ¡Malvinatje la sogra! Perduda l' esma m' havia equivocac d' arcoba. Dintre 'l llit hi tenia al marruix, lo seu animaló predilecte, que 'l devia haver portat dintre la maleta.

¡Veus aquí 'ls marramaus en lo menjador! Veus aquí que vaig quedar desgraciat de la cara!

Pero no vá ser aixó lo més dolorós, lo més trist fou que la gent que havia acudit per axiliarnos, al veurer aquell cuadro y recordant sens dupte lo que explicava l' hostaler, sortí de la sala tot esvarada y fent la senyal de la creu.

Aquesta va ser la meva nit de nuvis, la que no he pogut olvidar y molt menos la meva sogra, que desde allavors me te un odi que no 'm pot veurer. No sé per quin motiu.

JOAN RIBAS PUIGVERT.

ESPECTACLE NACIONAL

Realment te cosas molt bonicas.

¡¡Molt bonicas!!

Contemplant un retrato

Si en lo precis moment de contemplarte poguessis, nena hermosa, en realitat tornarte, ¡ab quin goig besaria aquets llavis tan frescos com la rosa qu' es va badant al espuntar lo dia! ¡Mes ay! Com no es possible tal realisació, plé de tristesa exclamo ab veu terrible ferit per ta bellesa:

—No podent tindre, no, may de la vida l' original, treyeume desseguida, Senyor de cel y terra, eixa hermosura del meu devant, si no, tanta amargura me causa sa presencia qu' ella acabarà prest ab ma existencia.

J. T. Y R.

La copa als llavis

(DEL FRANCÉS)

Seria molt difícil analizar l' estrany sentiment que la marquesa Elena de Chavibrand esperimentava per lo digne abat Moderan, vicari de Sainte-Clotilde. Hi havia un algo de veneració mística pera lo capellá, la admiració pera lo teólech que, lo diumenge, desde dalt de la trona, feya sentir la paraula sagrada en termes elegants y florits, de reconeixement pera 'l confés que sabia escoltar paternalment las queixas de dona prou felis y donar al cas l' advertencia que protegeix ó lo consell que conforta. ... més també, pot esser, certa atracció més humana, cap al bon vicari de cabells abundants y ondats, de mirada franca, amplemunt obe ta sobre las miserias humanas. Un nas de dibuix correcte, de una boca tot bondat, ab uns llavis bastant gruixuts, llavis de orador, recordant aquells de *vir bonus bene dicendi peritus*.

Tot aixó barrejat, amalgamat, se fonia en una especie de cult beàtich, que no deixavan de causar cert malhumor al marquès de Chavibrand. Com ell deya, no sense rahó, ab las donas, no se sab may ahont s' aturaran cuan s' embarcan per aquest país seductor y perillós: ¡ahont es lo limit exacte que separa l' admiració de l' amor? Y aquella crispació nerviosa que s' experimenta al sentir que hi ha entre vos y la vostra dona un conseller més escoltat, més obehit, que discuteix vostres prescripcions maritals, y pot segons son capritxo, autorisar ó defensar vostres petons! També, havent comprovat que tot lo diner de Elena se convertia en petits obsequis baix formas variadas: extolas de seda, casullas brodadas, estoballas de altar; incensers, etc., etc., prengué la heroica resolució de tancar sa caixa y no deixar á sa dona més diner que l' estrictament necessari pera vestirse y pera las necessitats de la casa.

Allavors la marquesa s' ingeniá. Comensá á portar vestits vells que feya remuntar per una costurera, disminuhi los salaris als criats, ho escatimá tot; la llenya, lo llum, y, en fi tot, y feu sufrir á la taula importants reduccions.

—Es un escándol, desde algún temps, nostra cuyna s' ha tornat detestable! deya Chavibrand á continuació de algún mal ápat. Será precis enviar lo cuíner á passeig. Es intolerable.

La vritat es que la ciencia del cuíner no arrivava á poguer dissimular la escasés dels amaniments, las salsas, las picadas, las combinacions que 's feyan pera presentar fins á tres vegadas lo mateix plat á taula. Lo marquès tenia casi la sospita que aquellas economias debian fer cap á la iglesia, era necessari vijilar bé: no havia vist al vicari cap adorno nou ni arribar á casa cap envió de la població vehina. Per lo tant se posá en guardia pera averiguar la causa de aquell cuydado desacostumat que s' exercia á espensas del seu estómach.

Y, en efecte, Elena trevallava pel seu compte... Havia notat que l' abat Moderan deya missa, los diumenges, ab un calse de metall blanch, senzill, sens cap adorno. Cuan, plantat davant l' altá ab una actitud extática, elevava al cel sas bellas mans blanchas y grassetas, murmurant las sagradas paraulas: *Da nobis per hujus aque et vini mysterium ejus divinitatis esse consortes*, verdaderamet la copa era indigne del misteri. Donchs, precisament, un dia vegé en los aparadors de casa Fallerio, lo célebre argenter, un majestuós calse de or cisellat, ab quatre caps de ángel que sostenian la copa. Vetaquí lo calse digne de rebre la sang del Salvador y de tocar los sants llavis de Mossen Moderan! Elena entrá á fer preu, y Fallerio lo posá al últim en mil dos cents franchs, estuix y tot, un magnífich estutx de vellut, xifrat ab una M de or, demunt de una creu preciosa, y, á l' interior demunt de un llit de satí blau de cel, lo

A LA MEMORIA DEL EMINENT POETA ZORRILLA

Poesia llegida per lo simpà-
tich actor del Teatro Romeu don
Llorens Capdevila.

¡Un any fa que 'ns falta
l'insigne poeta!...
Lo cel quan decreta
la mort, no te lley.
La parca, afanyosa
de carn, no aprecia
los sers de valia
que sols fan servey.

Simpàtich Zorrilla
se feya al mirarlo,
y més al tractarlo;
era home de cor.

Caràcter alegre
de cop se l'hi veyia,
puig, sempre somreya;
no ho feya ab rencor.

Sa ploma, espontánea
en ell se mostraba;
sa ploma parlaba
filtrantse en los cors.
Llegí 'l gran poeta
també en mil vetlladas]
veyent coronadas
sas lletres, de flors.

Recorts d'ell nos quedan
que son gloria nostra,
y no es débil mostra
lo qu'ell ha deixat.

Font inagotable
de rica poe-fa
va ser quan vivia
lo mestre, lo vat.

Fins causa respecte
lo nom de 'n Zorrilla;
un nom es, que brilla
com brilla l'estel.

Segú es que sas obras
ja tenen més vida
desde que es fugida
son ánima, al cel.

ABELARDO COMA.

calse ajegut, radiant, meravellós d'elegancia y riqueza
artística.

¡Mil dos cents franchs! La suma era important. Y
vetaquí perque M. Chavibrand bebia tan poch, s'escal-
faba tan malament y me'javi tan sovint canill de gavia.
Lo seu estómach se debilitava y sens: l'us frequent de
cert irrigado-, es evident que hauria suferit algún atach
de dispesia. Per fi, madama de Chavibrand, arribá á
reunir los seixanta lluisos necessaris per l'adquisició.
Lo cor plé d'alegria, escrigué á Fallerio, que ja esta-
va en la confidencia:

«Vos envio la cantitat convinguda pera l'encàrrech.
Enviheumel immediatament, mes de manera que arri-
vi després de sopar, qu'es l'hora que l'arqués se'n
vá al cassino.»

Tal com demaná va ferse. La caixa perfectament
embalada, arribá á las nou del vespre, quan Chavibrand,
ab lo cigarro á la boca se dirijia cap al cassino, y
Elena, va desfer lo paquet, posá la direcció del abat
Moderan, no sens haver escrit sonrient, quatre parau-
las respectuosas y tendras per explicar lo motiu del

envio. Al endemá, diumenge, lo capellá lo rebria al
demati pera dirli la misa.

La fatalitat volgué que 'l dependent d'en Fallerio
trovés precisament al marqués al cap del carrer Boissy-
d'Anglas.

—Ola, simpàtich! Quin vent hos porta per aquets
barris.

—Senyor marqués, vinch de portar un estuix á la
seva senyora.

¡Un estuix de Fallerio! Chavibrand no havia comprat
res. Dominat per súbita desconfiansa, s'entorná á casa
d'amagat per la escala del servey passant sense fer
soroll fins al quarto d'Elena. Inmediatament descubrí
damunt la taula-duquesa lo magnífich estuix ab la M y
la creu preciosa. Apretá la molla y vegé lo meravellós
calze ostentantse damunt lo fondo de satí blau. A la
caixa hi havia la etiqueta dels mil dos cents franchs,
avaluats per l'arjenter.

—Diantre, es un xich massa fort! exclamá lo mar-
qués, exasperat. Un obsequi de mil dos cents franchs
pel capellá! Sempre 'l capellá! Vetaquí ahont passen las

LA PORTA Y LA CRIADA

—Y procuri no fer com l'altre dia que
va tancar de cop y 's va deixar la clauja
dintre...

—¡Ay pobre de mi!...

—Acostemhi la escala...

—Ara pujaré á dalt...

—Qué crida... dona, qué crida...

—No s'espanti que ja obrirém...

—Obriré per dins...

—No veu dona... com no hem tingut de me-
nester la clau...

—Miris, tot justament ara me la trovo á la
butxaca...

—¡¡Animal!!...

economías de la meva senyora! Vetaquí perque ella va
tan mal vestida y perque, jo, vaig tan mal alimentat.
A veure, que tinc de fer!

Favorescut per idea inesperada, corra cap al seu
quarto y porta cuydadosament embolicat en un paper
de seda, un objecte de forma prolongada que, per una
casualitat que jo 'm guardaré, per la classe, calificar de
providencial, s'ajustá perfectament en l'espai deixat
vuit per lo calse. Després se'n dugué la copa d'or y
'l desá cuydadosament al seu secreter.

Al endemá demati, á las set, lo criadet, al que la
marquesa havia allissonat, sortí d'amagat, ab un
paquet á sota 'l bras, y 's dirijí misteriosament cap al
domicili del abat Moderan, carrer Las-Cases. Lo trová
que s'estava afeitant, tal com es necessari á un servi-
dor de Deu que s'aprepara á presentarse á l'altá ab los
hábits sacerdotals.

—Mossen Moderan, duch un regalo que la senyora
marquesa m'ha encarregat que li portés, digné lo cria-

det tot entrant. Espera que tindréu la bondat de serviur-
sen desae aquest demati.

—Está bé, bon minyó. Deixat damunt la taula.

Aixis qu'estigué sol, lo decidit capellá desféu lo pa-
quet ab una ansietat propia de noy. Admirá de pas lo
suntuós estuix y, un cop obert, va desfer ab cuydado lo
paper de seda. Cumplint los desitjos de la donadora,
no faltaria pas en utilizar immediatament aquell objecte!

Dintre 'l paper hi trová... una xeringa de máquina!

¡Una xeringa de máquina damunt de satí blau de cel!

Que significava aquell envió ridícul? Mossen Moderan
quedá pensatiu, fins que, de cop, se'n adona de la
carta dirijida á son nom. Anava donchs á veure la
clau del misteri. Mes per desgracia, son pasme arribá
al extrém, ja, que havent esquinat lo sobre, se trová
ab una carta de la marquesa Chavibrand, en la qu'ella
hi havia sols escrit, ab bell caràcter anglés:

Penséu ab mi totes las vegadas que hos l'acostaréu
als llavis.

POMPON. —Per la Tr. J. XIMENO.

VALENTIA

Melilla, deu, Campament.

Estimada Margarida:
Torno á escriure desseguida
per ferte sabé al moment
que jo soch tot un valent.

Estava fent centinella
una nit molt fosca, quan
tot de cop sento pim... pam...
fentme tant mal á l'orella
que veig da una tombarella.

M' aixeco tot decidit
y ab un malehit riffenyo,
(per mes senyas lleig y guenyo)
l'hi vaig destrossar lo pit
ab l'ungla del dit petit.

Ne venen deu d'un plegat
l'un per llá, l'altre per quí,
jamal, jamala ji;
antes d'haver prou jamat
ja 'ls havia á tots pelat.

Contemplant tal trassa dada
'm veyia valent jo sol
de donar pel Riff un vol
y ferne una netejada
á bayonata calada.

'M van veni á rellevar
y, veyent ma valentia

me van nombrá al següent dia
sargento, ¡ab tu vaig pensar!
(¡L'alegria 't deu matar!)

Adios y no tinguis por;
¡pensas en mi, Margarida?

Desitja que torni ab vida
per entregarte mon cor
que s'está morint d'amor.

SEBASTIÀ BATLLÓ.

MARINERESCA

Desengany, penas terribles,
Somnis de felicitat,
Avuy calma, demá trágul.
Passat demá temporal,
Tot es breu, tot es mudable
En la vida y en la mar.

JOSEPH CORTIS Y VIETA.

Teatro Catalá

JESÚS.—Drama en 6 actes y en vers, original de D. Frederich Soler estrenat la nit del 21 actual en lo teatro de Romea.

Del valor literari del llibre, varem ja donar opinió á nostres llegidors en lo número 59 de Lo TEATRO REGIONAL, y no hem de modificar lo que diguerem alashoras.

Dimecres lo teatro presentava bon cop de vista per lo numerós de la concurrència que acudi afanyosa de presenciar l' estreno de l' obra de la qual tant bé havia dit la premsa lo dia que surti á llum.

A judicar per la primera representació, aquesta no va passar de ser un ensaiu general desgraciat. Ja vam dir en altra ocasió que aquest drama era irrepresentable sinó anaba acompanyat de riquesa en lo decorat y vestuari y que Romea tenia poca cabuda de taulas pera son natural desenvolupament.

Si en representacions successives la execució millora, podrá potser sostenir-se, pero també perjudica á la obra la extraordinaria duració de la representació, donchs se surti á las 3 de la matinada del teatro y encara que las demés sían més breus sempre lo temps que deurá emplearse en las mutacions será molt.

Los tres primers actes que son los que s' apartan de la *Passió* antiga, van ser ben rebuts y s' aplaudiren alguns dels cuadros així com algún que altre monòlech.

J. S.

MARTINEZ BARRIONUEVO

CARTA DE MADRID

Tot encaminantme al clàssich «Teatro Español» la nit d' un estreno, pera esser cómplice de las desgracias que anavan á succehir en lo melodrama que debia estrenarse, y sens tenir més noticias de la obra que son titul y l' nom de son autor, á qui coneixia com á novel·lista y anava per primera vegada á judicarlo com á au-

tor dramàtic, pensava jo que en vista de la frecuencia que en aquest fi de sigle, deixan los novel·listas lo llibre y la vida contemplativa de la llar que ofereix lo gènere de literatura que cultiven, per la brega de bastidors y per las angúnias dels estrenos, algun motiu tindrian pera inclinar-se voluntariament á sufrir aquesta metamorfosis. Pero al mateix temps me feya á mi mateix aquestas preguntas:

¿Es que en l' art de la literatura no hi caben especialitats com en medicina y en las demés ciencias y arts? Basta esser lletrat pera cultivar ab profit y acert tots los rams que la literatura? Si aquesta teoria fos certa, los historiadors Lafuente y Castelar serian excel·lents autors dramàtics y Echegaray un bon historiador y novel·lista. Recordaba que nostres mes famosos escriptors d' historia, de religió, de dret, de política y de agricultura han consagrat tota sa vida exclusivament á son gènere de literatura y malgrat aixó y son clar talent, no han pogut arribar á la perfecció de sa especialitat.

Recordava que lo gran Cervantes fou tan afortunat en la novela, com desgraciat en la escena y pensant aixó y altres cosas que no apunto pera no donar massa extensió á la present correspondència, vareig arribar al sobredit teatro, cuan comensaba la primera escena del melodrama en tres actes y un prólech, original del novel·lista Martinez Barrionuevo, titolat *Luchar por los hijos*.

Desde aquella primera escena del prólech, ja respiraban los personatjes una atmósfera de criminalitat qu' els feya sospitosos y algunas pinselladas fortas de son diálech, deixaban vèsslumbrar una tendencia efectista de primer grau, deixant veure clarament que la obra no era del gust dominant de la época y que era una lamentable equivocació del autor.

Acaba l' prólech ab la vida d' un nuvi en lo moment d' anar á contrèurer matrimoni, y qui li clava lo punyal en lo pit es una concubina seva ab la que tenia un fill.

Los tres actes següents de *Luchar por los hijos*, son una serie de crims que com es consegüent obligan al espectador á fer coneixensa ab gent patibularia, assistint en las presons nacionals y presenciand escenas de la vida penitenciaria y las malas treyas de la gent mes baixa, mes envilida y mes repulsiva de la societat.

Cuan l' espectador s' creu ja llibre d' aquellas escenas y d' aquella gent tabernaria, lo condueix l' autor á un soterrani rónch y tenebrós ahont hi té enterrada una dona en vida. Un jitano y una jitana del barri de Triana acompanyats d' una burra y parlant en caló, acaban de completar los edificants cuadros de miserias humanas.

Al finir lo melodrama, queda la escena sembrada de punyals y de sang ignocenta y culpable. La nota dominant de la obra es la de una novela de mala sombra d' aquellas de mitj ral la entrega. Lo fi moral resulta bastant duptós y jo voldria que m digués l' autor quins han sigut sos propòsits al engendrar tal teixit de grosseries y de maldats. Si ha pretengut fernes conèixer las murriadas dels presos, per preservarnos d' ellas si algun tenim d' anar á fer companyia, gracias de part meua. Y si no es aixís quin profit porta al espectador una obra que enterneix ni ab escenas patètiques, ni excita l' terror ab la pintura de passions desordenadas, ni enlayra l' ànima per la grandesa de sas imatjes?

Lo públich de mes bon compondre, no combrega ab rodas de moli.

Y deixaré de fer mes comentaris, pera dir sensillament que la única bona condició que té la obra, es la de poder servir de mirall als autors efectistas que creuen que l' gran secret de la escena es acumular efectes de totas menas. ¡Quin desengany! ¿Quous que tandem?—A. B.

INDUSTRIA Y ART

Un tocinaire filarmónich.

BADALONA.—Dissapte passat en lo Teatro del café del centro comensá la temporada de Cuaresma una companyia de aficionats, essent la funció escullida lo drama *En Pólcara* y la pessa *Un beneyt del cabàs*, obtenint merescuts aplausos tots los joves aficionats que hi prenguerent part.

En lo intermedí de cada acte cantaren los jermans Fernandez, que foren molt aplaudits.

Diumenge, á la tarde, posaren en escena *Una senyora sola*, *Lo vigilant* y *Las Carolinas*, essent tots los actors molt aplaudits.

J. C. P.

SABADELL.—La companyia de aficionats de la Societat Joaquim M. Bartrina, doná funció dissapte passat al vespre, formant lo programa ab las obras *Lo Monjo negre* y la pessa *Indicis*.—B.

LLAGOSTERA.—Dissapte 10, inaugurá sas funcions una companyia de sarsuela posant en escena las catalanas *Dorm* y *Celos de un rey*.

Ab bona execució se posaren en escena diumenge duas pessas catalanas, una d'ellas *Un sabatè afortunat*.—B.

ARENYS DE MAR.—Los aficionats del Ateneo posaren en escena lo passat diumenge en dita societat, la preciosa comedia *Lo Didot*, en que'l Sr. Carlos Xena en lo paper de protagonista estigué á gran altura, igualment que lo Sr. Altés en lo paper de Pelegrí, secundantlos molt bé la Sra. Coloma y la Srta. Planas y los Srs. Bussalleu, Catá, Prat y Farrarons. Aquest últim, presentá un acertat tipu de gomós.

Seguí després la pessa *La sala de rebre*, essent bona la execució que obtingué —P.

VILAFRANCA.—Ha comensat á donar una serie de representacions la companyia de sarsuela que dirigeix lo conegut baix cómic D. Joseph Bosch y de la que'n forma part la aplaudida tiple D.ª Concepció Cubas.—M.

SITJES.—Diumenge últim per la tarde la companyia Artística d'aficionats de El Prado posaren en escena *Las bodas de'n Cirilo*, obtenint bona execució.—S

TARRASSA.—Diumenge passat, los aficionats que actuan en lo teatro del Ateneo tarrassench, á mes d'una sarsuela castellana, representaren ab molt acert la catalana *Lo primer dia* y la comedia bilingüe *Al altre mon*.—I. I.

MANRESA.—Diumenge dia 18, en lo Teatro Conservatori, se posá en escena la sarsuela de gran aparato *De Sant Pol al Polo Nort*, essent ben rebuda per la concurrencia que omplia lo local y foren molts los números de música que's feren repetir.

Al Ateneo Manresá se doná una variada funció de sarsuela obtenint molts aplausos tots los que hi prengueren part.—V. A.

BLANES.—Lo diumenge passat torná á obrir sas portas al públich posant en escena ab molta propietat lo drama sacro *La passió, mort y gloriosa resurrecció de Nostre Senyor Jesucrist*, sens que la empresa hagi planyut g.stos ni sacrificis, per qual motiu ne sorti plenament satisfeta la concurrencia que assistí á la representació.—J. A. B.

TEATROS LOCALS

A BUNDANTS han sigut aquesta setmana las novetats teatrals. Nos ocuparem d'ellas com podrém y no com desitjarém ja que s'ha donat lo cas fins d'estrenarse en ella obras de tant vol com lo poema *Jesús*, de D. Frederich Soler al Romea y lo drama també sacro *Jesús de Nazareth* de D. Angel Guimerá al Nove-tats. Del primer nos ocuparem avuy en la secció de Teatro Catalá, fentho ab la

detenció que'l segon també's mereix, al número vinent.

Al Eldorado s'estrená, dimars, *La casa de baños* comedia en dos actes, de D. Enrich Gaspar. Obtingué un éxit molt satisfactori. La distinció fou merescuda porque reuneix aquesta obra á més de acció molt moguda, un diálech viu y animat que delecta al espectador durant la representació mantenint la rialla als llabis. Pera aquesta obra s'estrenaren dos bonicas decoracions de Urgellés. Foren molt aplaudidas.

Es digne d'aplauso l'interés que la empresa del Tivoli demostra en donar variació al gastat repertori de obras substituintlo per altres menos conegudas. Per aquest motiu mereix nostre elogi la execució de la bella partitura *Orfeo* de Gluch.

Dijous al Circo Barcelonés s'estrená ab éxit la parodia *Lo gos rabiós* de quina representació parlarém en lo número pròxim.

Al Alcazar Español continua ab creixent éxit Mlle. Theo, ab sa elegant Dansa Serpentina. Amenisa las funcions de aquesta casa un nou número á càrrech de la *quadrille* Lisas, lo popular cancanista, sens rival en lo género. reconegut axis mateix per tota la prensa francesa durant una llarga excursió que feu per aquell país.

Y prou per avuy, que l'espai escasseja.

LABRUGUERA.

Novas

Las planas 17 á la 24 de la comedia *La mosca al nas* son las que 's reparteixen en lo número d' avuy.

—Ha mort á Madrid lo célebre mestre Barbieri, autor de gran número de sarsuelas del antich repertori castellá.

—La distingida compositora senyoreta Casagemas, autora de la ópera *Schiava é Regina*, premiada en la Exposició de Chicago, ha posat en música la popular poesia *La puntayre*, original del conegut poeta D. Manuel Ribot y Serra.

Personas inteligents fan grans elogis d' aquest nou treball.

—L' eminent literat Bikels ha traduït al grech, baix lo títol de *Omegas Galeotos*, lo drama de D. Joseph Echegaray, *El gran galeoto*.

—La Societat Arqueològica de Bruxelas ha inaugurat en l' hotel Raverstein una important exposició de blor-das antigas.

—A Lieja s' erigirá un monument al eminent compositor Cèssar Frank.

—Hem rebut l' exemplar de la obra *La hostulera de la vall*, estrenada en la present temporada ab gran éxit en lo teatro Novetats.

—Demá diumenge, en la Societat Petit Gayarre, se donará representació del monólech *¡Mal casa!* original de D. Lluís Millá.

—Avuy en lo teatro Principal, la companyia Novelli estrena á Barcelona la obra de Ibsen *Gli Spectri*.

CUL DE SACH

Lo dentista Casals se presenta á casa la célebre artista Marull y després de demanarla á la cambrera, aquesta respon:

—Es impossible; la senyora no pot rebre á ningú; está ab un mal de caixal horrorós...

—Aixó no pot esser, porque la dentadura de la senyora la duch jo á la butxaca.

ESCOLAS

Académica.

De història.

EPIGRAMAS

Lo germá de D. Climent
diu á tots qu' es ayguadé
y en efecte, parla bé,
puig sempre beu ayguadent.

Lo grellé Bernat Rondalla,
va dir un dia á l' Anten
qu' algun cop tocant la gralla,
també toca 'l violon.

PRÓSPER GÁNDARA.

XARADA

L' altre dia al pssejá
pel carrer del hu al matí
un total vareig sentí
que no 'm va desagradá
y dos 'l dia següent
me 'n vaig depressa á compral
pro com vareig se dos dalt
tres vaig trobá 'l dependent.

JOAN Y PEP CASTANY.

TARGETA

LARI DE LLADÓ

Formar ab aquestas lletas los títuls de tres produccions catalanas.

RAPÉ TENURB.

Las soluciones en lo número próxim.

Soluciones als enigmas insertats en lo número 105

GEROGLIFICH.—Per dens grossas los asés.

Correspondencia

Jaume Gairell, té un tó massa místich. —Bernard de la Roca, hi diuhen ab lo seu nom; semblan fets d' un guerrero. — V. V., hi ha disposició pero poch domini en lo género. —Joseph Alemany Borrás, anirá la catástrofe de aquell enamorat. — J. C. P., envihi ressenya del estreno. — Joseph Escachs Vived, va bé, encare que convindria variés lo patró, se semblan massa. — Francesch Comas, l' exemple que mostra, no vol dir res; aixó depen de la casualitat, los treballs acceptats van cuan surten y res més. —Joan Pep Castany, la que diu, anirá arreglada. —Joseph Pont y Esposa, veurém. — J. Bta. Alemany Borrás, aquest no va tant bé. —Joseph García Suarez, admesa. —Un A. Vendrellench, anirá l' article. —Guillém Torres, surtirá. —Abelardo Miret, es poch cuidat.

Als que no trobin resposta es que no se 'ls publicarà lo que han enviat.